

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 4 K.
Fél évre . . . . . 2 K.
Negyed évre . . . . . 1 K.
Egyes szám 20 f.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Kiadja az Orsz. Erdészeti Egyesület
(Budapest, V. Alkotmányutca 6. sz.)

Felelős szerkesztő:
TÜRK SÁNDOR m. k. erdőmester,
erdőéri szakiskolai igazgató.

AZ ERDŐ

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmonsor vagy annak helye 40 f. Egész oldal 40 K. Fél oldal 20 K. Negyed oldal 10 K. Nyolczad oldal 5 K.

Többszörös megjelenés esetén engedmény megegyezés szerint.

Előfizetők részére az álláskinálat és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

Az előfizetési ár „Az Erdő kiadóhivatala“ című Temesvár-Belváros, Uhrmann Henrik papirkereskedése, küldendő.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az Erdő“ szerkesztőségéhez, — Temesvár 3, Vadászterdői erdőéri szakiskola.

Az Erdő munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tisztta jóvedelem teljes összegében az Orsz. Erd. Egyes. által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Tartalom:

- y. —y.: Az erdőlés (áterdőlés) jelentősége.
Preiszenberger Ignác: Pár szó a pisztrángtenyésztésről.
Földművelésügyi Ministeri rendeletek. — A madárvédelem érdekében. — Méhészeti tanfolyam Gödöllőn.
A magyar királyi erdőéri szakiskolákba való felvételtől.
Frantsik József: A rókaclád irtásáról.
(K. J.): Hogyan kell kutyát nevelni?
Lapszemle. — Faszén hasznos ellen. — Hathatós szer faférgék ellen. — A halálfej (Ach. atropos) és a méh.
Báró Rajaosloh Vladimír: A csakovai járási vadásztársaság vadőr-személyzete által 1906-ban ejtett dúvadak és nyert lődják.
Pályázati hirdetmények.
Hirdetések.

A tárczában:

- Szabolcska Mihály:** Erdőben.
Pálosi Dénes: Az erdőőr fia.

Az erdőlés (áterdőlés) jelentősége.

Irta: —y. —y.

Az Erdészeti Lapok IX. füzetében az erdők gyérítésével foglalkozó két közlemény — vonatkozva Roth Gyulának, a m. kir. központi erdészeti kísérleti állomás adjunktusának az Országos Erdészeti Egyesületben múlt évi december hó 8-án »Az erdölések gyakorlati keresztülviteléről« tartott szakelőadására — arról az örvendetes érdeklődésről tesz tinnuságot, hogy ennek a nagyfontosságú erdőművelési feladatnak az erdőművelés ezen elkerülhetetlenül szükséges munkájának jelentősége immár folyton növekvő méltánylásban kezd részesülni.

Az Erdészeti kísérletügynek feladatai közt alig hisszük, hogy lehetne időszerűbb és fontosabb, mint épen az erdőápolás elméleti irányból kiinduló többféle módozatainak a gyakorlati téren való vizsgálása s a gyakorlatban helyesen keresztül vitt erdölésnek a szakközönséggel, még inkább

pedig az érdekelt erdőbirtokosokkal való mennél szélesebb körű megismertetése abból a célból, hogy erdőbirtokosaink az erdő növekvő értékével arányban az erdölésekből is kínálkozó anyagi hasznat a maguk javára biztosítani tudják.

Ilyen irányú czéllal megtartott s az Erdészeti Lapok VII. füzetében egész terjedelmében megjelent előadás anyagának jelentőségét emelni, s ezzel párhuzamban az erdőlés keresztülviteléről sokoldalú hasznos ismereteket terjeszteni van hivatva Ratkovszky Károly szaktársunknak ugyanezen füzetben befejezett cikksorozata »Az állománynövelésről«, melyben Schiffel A. cs. és kir. főerdőtanácsosnak az ausztriai kísérleti állomás folyóiratában megjelent terjedelmes értekezésével ismerteti meg az Erdészeti Lapok olvasóit.

A felsorolt közlemények révén megnyilatkozó érdeklődésnek még szélesebb körben való terjesztése céljából felhasználom lapunkat is arra a célra, hogy a rendelkezésre álló hely szűkéhez mért terjedelemben az erdőápolás és nevelés fogalmáról, jelentőségéről s ebből következőleg hasznáról szóljak egész általánosságban néhány megszívlelni való szót.

Azt hiszem, ma már erdőbirtokosaink legtöbbje felülemelkedett azon az önző felfogáson, hogy az erdő csakis az ő kizárólagos és olyan tulajdona, amelylyel csak akkor törődik, ha a jó pénzt kínáló favásárlóval alkudozhat a fejsze alá való fára. Legtöbbször bizony öröklött vagyon ez a kincset érő természeti adomány, melynek felnevelésével, még kevésbé pedig ápolásával aligha törődött s érte áldozatot aligha hozott. Az erdő — ma még sokaknál kizárólagos tulajdonjoggal és a legönzőbb felfogás mellett való kihasználásának elszomorító bizonyítékai nemcsak

a teljesen elpusztult erdők helyén támadt veszedelmes kopárságok, hanem a meglévő s még csak serdülő korát élő fiatal erdőnek magára hagyatott, — ez elériéktelenedés sorsára kárhoztott mindenféle formái, amelyeknek nem egyike van ezen az uton, hogy: lesz ugyan belőle erdő, de nem lesz fája.

Mert az erdő egészen magára hagyatva és növekedve a vágatás erejéig, egyáltalán nem szolgálja a birtokosnak azt a gazdasági célját, hogy minél rövidebb használati forduló alatt, minél nagyobb mennyiségű és értékű faanyagot termeljen. Ennek a célnak elérése végett az erdőt egész életén át megfelelően növelnünk és ápolnunk kell.

Rendszerint már a fiatal erdőben, — létesült legyen az akár természetes, akár mesterséges uton — azt tapasztaljuk, hogy az általunk nevelni szándékolt fák közt, mindenféle gyorsan növekedő fánemek kezdenek felverődni, amelyek a főállományt csakhamar elnyomással fenyegetik. Ezeket tehát még idejekorán ki kell onnan vágni s mert ezzel az erdőt a fentartani nem óhajtott fáktól megtisztítjuk, a vágást erdőgazdasági műnyelven tisztító vagy tisztázó vágásnak nevezzük. Ennek irányítását, — főképp ha nagyobb erdőterületen s a fáknak lábas koráig kell a tisztí-

tással foglalkoznunk, szakértő erdőlisztre tanácsos máris bizni, nehogy helytelenül alkalmazva a főállomány kárával járjon.

A kiliszított erdőt sem hagyhatjuk azonban ezután magára, hanem rendszeres és szakszerű gyérfitésekkel, erdölésekkel vagy amint még nevezik: átterdölésekkel a főállomány legértékesebb, életre való szálait a kellő sűrűség gondos megővésére való nagy figyelemmel és az erdőtalaj védelme mellett olyan helyzetbe hozzuk, hogy ezek az értékes fák a szabad fejlődést korlátozó kevésbé életképes fáktól megszabadítva, életerejüket egészen a saját fatestük fejlesztésére fordíthatják s a világosságnak és nedvességnek bővebben kijutó hatását jobban felhasználhatják.

Ez lévén az erdőnevelés és ápolás legfontosabb művelete, annak keresztülvitele már éppen nem nélkülözheti a gondos és szakszerű vezetést s a birtokos a maga legnagyobb hasznára cselekszik, ha az ilyen munkálat vezetését szakszerű erdőlisztre vagy legalább is ilyennek utbaigazításai és tanácsai szerint eljáró szakképzett erdőőrre bizza.

Sajnosan kell azonban bevallanunk, hogy az erdőápolás fontos munkájával erdőbirtokosaink ez idő szerint még vajmi keveset vagy egyáltalán semennyit sem törődnek. Igaz, hogy ennek okát

Erdőben.

Irta: Szabolcska Mihály.

Lombos erdők mélyén
De régen nem jártam;
Lombos erdők mélye,
Csakhogy rád találtam.
Borulj rám, borulj rám
Sátoros fa ága,
Madarak, virágok
Tündér palotája!

Szeretem az erdők
Örök csendességét,
A természet ezer
Szóttalan szépségét.

Hallik a sűrűből
Vadgalamb bugása.
Vagy talán az erdők
Szíve-dobogása! . . . .

Hallgatom, hallgatom,
Nem tudom mióta,
S imádsággá válik
Szívemben a nóta.
Valami nagy, édes
Boldogságot érzek,
— Istenem, tán a te
Csodás közelléted!

Az erdőőr fia.

Irta: Pálosi Dénes.

II.

>K< város a városok között 10-ed rangú helyet foglal el. Mindene megvan, a mi városi jelleget adjon neki, mégis az emberre olyan benyomást tesz, mintha falut látna maga előtt.

A házak régiek, gondozatlanok, alacsonyok, az udvarok tágasak, fákkal beültetve, sövényvel bekerítve. A járdák téglával vannak kirakva, de legtöbb helyen kikopva, összetöredezve, úgy hogy különösen este a

könnyen meg is magyarázhatjuk. Mert hiszen, a kikerülő fának csekély, sokszor semmi értéke a hiányos szállítási, közlekedési és a nehézkes értékesítési viszonyok távoltartják a birtokos hajlandóságát olyan költségektől, melyeknek megtérítésére saját személyét illetőleg aligha számíthat; míg a kötött és nagybirtokoknál legtöbbször a külterjes gazdálkodási rendszer, az erdő hozzáférhetetlensége s nem ritkán a tisztiszemélyzetnek hiányos száma és hatáskörében nagyon korlátozott helyzete volt oka az e téren eddig elkövetett mulasztásoknak.

Ha kétségtelen az, hogy a czélszerű ápolás és nevelés nem ritkán létkérdése a fiatal erdő faállományának, merőben érthetetlennek tűnik fel, hogy a költségesen és fáradsággal megtelepített erdők továbbfejlődésével a birtokos egyáltalán ne törődjék. És éppen azért, a hol csak lehet hangoztatnunk kell azt a meggyőződésünket, hogy az erdőápolásnak, az erdőnevelésnek semmivel sem kisebb a jelentősége és jogosultsága mint az erdőfelújításnak avagy erdőtelepítésnek. Mert hiszen ha a kikerülő fa értéke a gyéritési munka költségét olykor-olykor nem is fedezi, mint például némely helyt az egészen fiatal erdő tisztításánál — az ebből felmerülő kiadásokat is csak olyan természetű befektetéseknek kell tekin-

gyenge petroleum közvilágítás mellett élet- vagy legalább is lábveszedelem nélkül rajta járni nem lehet.

Az utcák néhol szélesek, másutt keskenyek. Szabálytalanok, görbék. Hol lejtősök, hol dombosak, de mindenütt piszkosak.

Minden utcasarok, a faluról bejövő kocsik tartózkodási s a lovak etető-itató helye. A mi gazdaságilag haszonnal is jár, mert az így ottmaradó törmelék és hulladék a környék majorságának terített asztalát képezi.

Fa nincs az utak mellett, parkok hiányzanak, de minek is az, hisz az utca verebei elég menedéket találnak télen a házak zsupfedeleiben, nyáron pedig az egyes udvarak, kertek gondozatlan gyümölcsfáin.

A több egyforma mellékutcák egyikében lakik István erdőőr unokahuga, egy kis hivatalnoknak kegydíjon tengődő özvegye, Lenke néni, 7 éves Sanyika nevű fiával.

Lehet, hogy az özvegyesség keserű kenyere, lehet hogy a beteges fiú iránt érzett aggodalom korán megvénytették, megöszítették az özvegyet, úgy hogy a környékben minden ismerőse Lenke néninek hívja az alig 40 éves asszonyt.

A kis lakás két szobából, konyhából, kamrából s régi módi keskeny tornácából áll. Az udvar eperfákkal van beültetve, de felnötte a fű, a gaz. A félholdas

tenünk, mint az erdőfelújítás költségeit, melyek együttvéve az erdő erőteljesebb és dúsabb fa-termésében fognak kamatostul megtérülni.

Nem is szólva arról, hogy a veszedelmes erdőlések a kellőképen berendezett belterjes gazdálkodás mellett már nemcsak a velük járó kiadásokat fedezik, de számottevő pénzbeli közvetlen hasznot is hajtanak, amellet a közvetett hasznuk mellett, mely a vágásra érett faállomány erőteljes kifejlődésben nyilvánul.

Végül még csak azt óhajtom megjegyezni, hogy az erdőápolás és nevelés iránt behatóbban érdeklődő olvasóinknak figyelmét nem csupán az elől említett közleményekre szeretném felhívni, hanem Országos Erdészeti Egyesületünknek egy ilyen tárgykiadványára is, melyben az erdő ápolásáról és használatáról érdekesen szőtt beszélgetésekből mindazt megtanulhatják, amire egy erdejét ápolni akaró birtokosnak szüksége van. E művecskét Fekete Lajos nyugalmazott miniszteri tanácsos és erdészeti főiskolai tanár erdészeti íróink Nesztora írta, s mint minden munkájában, úgy ebben is az erdő iránt való rajongó szeretettel köti le a tanulni vágyó olvasó figyelmét. Az »erdő ápolásáról és használatáról« című népszerű munka az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa s ott szerezhető meg.

gyümölcsös, düledező sövény kerítésével, a fákon disztelenkedő száraz ágakkal azonnal elárulják a gondozó kéz hiányát.

Lenke néni nem is ért hozzá, de nem is ér rá, mert minden idejét leköti a kert egy részéből kiszakított veteményes ápolása, gondozása. Ez az ő eltartója, fejős tehene.

Igaz, hogy a gyümölcsfák is tudják, hogy özvegy asszony fái s így nem kényeskedhetnek. Meg is emberelik magukat s néha-néha kincsükből juttatnak bőven, de azután 2—3 esztendeig pihennek. Pedig ugyancsak elkelne az özvegnél az állandó segítség.

A kegydíj az éhenhalástól sem mentené meg. A veteményes ellátja ugyan a konyhát főzeléssel egész évre, de a ruházat, czípő, tüzelő, a ház tatarozása stb. mind kész kiadást kívánnak. S a mi legfőbb, fiacskája már egy év óta iskolába járó diák s hova tovább mindig nő a szükséglet és gond s meddig fog még nőni, míg a csöppségből ember lesz és saját tudományával meg tudja keresni kenyerét?

E gondnak előre vetett árnyéka s fiacskájának gyenge beteges volta mellett nem csoda, hogy Lenke megöszült s hogy egyhangú élete annyira örömtelen.

A jövőt találkozó özvegyet, álmadozásából, régen nem hallott zaj, vendégek érkezési zaja verte föl. István,

Pár szó a pisztrángtenyésztésről.

Irta: Prelneszberger Ignác.

A m. kir. erdőkinestár a bruszturái pisztrángos patakok benépesítésére a múlt év őszén Turbaczil-patakban egy halköltő telepet létesített. Most, midőn a kezdet nehézségein túl vagyunk, talán némi szolgálatot teszek szaktársaimnak, ha a tapasztaltakról egy pár szóval beszámolok.

A költőtelep egy gömbölyű fából készült s a hegyoldalba pinczeszerűleg beépített 4 m. hosszú szobácska, melynek helyét elég jól sikerült megválasztani, mert a 72 m. hosszú s gömbölyű fából épített vízhozó csatornája 6% esés mellett 50 cm.-nyire a földbe beeresztve, az idei nagy tél mellett is (— 25—32 R. fok) fenakadás nélkül működött.

Az építés egyik kis hibája volt, hogy a 4 cm. padlóból készült visszürökészülék nem sikerült teljesen vízhatlanná tenni, mert egy kis leszívargás volt, ami a költőház padlóján vékony jégréteget képezett s később ezen hibán csepűvel való tömékélés és bádoglemezzel való borítással igyekeztünk segíteni, de nem teljes eredményel.

A telep kaliforniai költőedényekkel lett felszerelve.

A telep tulajdonképen február 13-án lett üzembe véve, midőn Znióvárajjáról megkaptuk a nagym. földművelésügyi miniszter úr által ajándékozott 30.000 drb közönséges pisztrángikrát. Az ikrák a nyolcz napos szállítást a gondos csomagolás mellett elég jól kiállították. Ugy látszik azonban, hogy az alsó keretekben levő ikrák a kereteken fekvő jég olvadásából nem

Pistuka és Gyuri érkeztek meg. A rég nem látott rokont örömkönnnyekkel fogadta az özvegy s megtudva a látogatás okát, szokatlan vidámság ült fonnyadt arczára, attól a gondolattól, hogy árva fiacskájának ezután lesz játszótársa, így egyik legfontosabb élelszükséglete ki lesz elégítve. Az egyezés hamar megtörtént. István tudta, hogy mit adhat hugának Pistuka gondozásáért s huga is tudta, hogy mit kérhet. Pénzt nem, mert abból Istvánnak is kevés jut s arra a kevésre nagyon is sokan vannak oda haza, hanem egy kis zsiradékot, egy-két malaczoekát, egy néhány csirkét, tyúkot, kacsát, a mi kitelik a háztól.

A gyerekek között a frigykötés nem ment ilyen simán. Hiába tuskolták őket egymáshoz a szülők s öleltették, csókoltatták meg egymást egymással, a testvéri vonzalom, szeretet nem nyilvánult meg egyiknél sem.

Sanyika gögösen nézte le a pufók falusi gyereket, kiről hallotta, hogy csak most akar először iskolába menni, így még a betűket sem ismeri, ő pedig már olvasni tud s a számokkal is 100-ig tisztában van.

Pistuka pedig látta, hogy közeledési szándékát a sápadt gyerek nem fogadja szívesen, daczosan hátat fordított neki, kiment az udvarra, hol Gyurival egészen otthoni módon elkezdett játszani.

Ebéd után István felkészült. Sietnie kellett, ha még

kaptak elég nedvességet, mert míg a felső keretekben levő ikrák szép narancssárga színűek voltak, addig az alsó keretekben levők fehéres színűek lettek, úgy, hogy eleinte attól féltünk, hogy ezek romlottak lesznek (s tényleg ezekből is pusztult el legtöbb), de később nagyobb részük kikelt, illetve a kelés folyamatban van.

Szállítás alatt a 30.000 drból elromlott 420 drb, a kelés folyamán márczius hó végéig a költőedényekből kiszedtünk 3300 drb romlott ikrát.

Ezek pusztulását nagyobb részt a penészgombák okozták, melyeknek képződését kevés konyhasónak a költőedényekbe való szórásával és természetesen a romlott ikrák azonnali eltávolításával akadályoztuk meg. Nagyon valószínűnek tartom, hogy a konyhasó alkalmazását ha előbb vettük volna foganatba, úgy a pusztulást még redukálhattuk volna.

Tapasztaltam azt is, hogy azok a peték, melyek a költőedényben a rostaszövet mellett a bádogkeret szélén feküdtek, hamarabb romlottak, mint a rostán fekvők, amit valószínűleg a levegő hiánya magyaráz meg.

Az ikrákból az első ivadék február 27-én bujt ki, de ettől fogva egész márczius végéig a kikelés csak szórványos volt, úgy, hogy az említett időpontig csak 200 drb ivadék látott napvilágot, ez is nagyobb részt az ajtó és ablak felé eső keretben, amiből alaposan lehet gyanítani, hogy itt a kelést a nagyobb világosság siettette.

Érdekes, hogy az ivadékokból körülbelül annyi pusztult el eddig amennyinek fejjel való kibuvását megfigyelni lehetett. Hogy mi lehetett az oka a kelés korai kezdetének, érdekes lenne tudni. A tömeges kelés csak most fog megkezdődni.

napvilág akart haza érkezni. Meg aztán dolgát jól elvégezte, fiát szerető — gondozó kezekbe helyezte, további maradása feleslegessé vált.

Megölelte, megesókolta rokonait és fiát, kit még egyszer intett a jóra, engedelmességre, szorgalomra s azután kocsira ült.

Pistukát sem a csókok, sem a tanácsok, sőt még a néni könnyei sem hatották meg, de mikor látta, hogy apja nemcsak felül a kocsiba, hanem el is indul, sőt még Gyurit is hívja — viszi magával és őt itt hagyják egyedül, idegenben, kitört belőle a keserűség, kétségbeesett jajgatással kérte apját vigye haza s fuldokolva kiáltozott a távozó kocsi után, amíg csak látta. Mikor elveszett szeme elől a kocsi, reményét veszve, mint a szárnya szegett kis madár reszketve esett össze fájdalomában s a földön nyöszörgött tehetetlenül.

Hiába próbálta az özvegy a vigasztalást, nem tudott lelket verni a vonagló gyerekekbe.

Sanyika egy eperfához támaszkodva nézte a jelenetet s bámult azon, hogy miért sir az a pufók fiú, mikor senkisémet bántotta. István hallotta fia jajgatását, keserves sirását, de még hátra nézni sem mert, félve attól, hogy az a kicsiny húsdarab ott a mellénye alatt nagyon eltalál lágyulni s akkor vége lesz a fia jövőjének, mert a hogy hozta úgy viszi rögtön haza, azért

A kikelt ivadék 6 kisebb kibocsátó tóba lesz kieresztve, s ha időm engedi, be fogok számolni a későbbben tapasztaltakról is.

Földművelésügyi Ministeri rendeletek.

A m. kir. földművelésügyi Minister úr a madárvédelem czéljából fenyőfák ültetése és további kezelése iránt a következő körrendeletet adta ki:

A mezőgazdaságra nézve hasznos madarak védelmében részesítésének egyik hathatós eszközét a fenyőfák ültetése s azoknak megfelelő további kezelés alatt tartása képezi.

Számos külföldi példa és hazai tapasztalatok is bizonyítják, hogy különösen síkságon és előhegységen, általában véve a lomberdők régiójában a kiültetett fenyőfák sűrű lombjai milyen kiváló alkalmul szolgálnak télen a hideg és szélvihartól oda menekülő madárkákknak, de nagy mértékben szolgál eledel szerzési s nyáron kiválóan fészkelő helyül is.

Ezen czél által vezéreltetve felhívom a czímet, igyekezzék az erdőbirtokosokat megnyerni, hogy a felügyelete alá tartozó rendszeres erdőgazdasági kezelés alatt nem álló, illetve beerdősíteni nem szándékolt (főkép az összefüggő nagyobb erdőterülettől) közelebb-távolabb eső községek, házcsoportok, gyümölcs- és xeteménykertek közelében esetleg parlagon heverő, terméketlen vagy kopárosodó területeken kisebb csoportokban (4—8 drb.) első sorban lucz, a mennyiben pedig a termelőhelyi viszonyok megkívánják, erdei és fekete-

nógatta lovát, hogy csak minél hamarább eltűnjön a halló és látóhatárból s azért hivogatta olyan hangos szóval Gyurit, hogy túlbeszélje a könyörgő gyerek síró hangját. De azért fájt, nagyon sajgott az elválás.

Gyuri egykedvűen kísérte a kocsit a város végéig, de ott észrevette, hogy valaki hiányzik. Ők hárman jöttek s most ketten vannak, elveszett a család szeme fénye. Egy tappodtat sem tett tovább, megfordult, ott hagyta a kocsit, visszament keresni az elveszett gyereket.

Megistalálta szegénykét azona a helyen a földön, ahonnan elindultak, még pedig nagy bánatban sirva, nyöszörögve.

Addig kunczogott, forgolódott a gyerek körül s turkálta orrával, cibálta ruháját, míg a félig elalélt gyerek magához tért s megismerte a hű pajtást.

Átölelte, csókolta, czirogatta, simogatta s könnyek között panasolta el, hogy mennyire fáj neki valamije.

Gyuri komoly pofával hallgatta végig a panaszt s csak néha-néha kunczogott közbe, a mi bizonyosan azt jelentette, hogy bizony keserves állapot ez az elhagyatottság, de hát ilyen a világ, ezért nem érdemes sírni, szomorkodni. Sokkal okosabb vigadni, játszani!

A gyerek úgy látszik megértette barátja beszédét kezdett vigasztalódni, enyhült fájdalma s bár még arcán voltak a pergő könnyek, de torkát nem fojtogatta többet a keserűség.

fenyő ültetessék s az megfelelő időben (6—8—10 év) megfelelő metszés alatt tartva 1—2—3 méter magasságu bokorszerű alakban kezeltesék.

Miután azonban a fáknak ilyen céltudatos megnyesése a műveletlenebb néposztály körében könnyen félremagyarázásokra adna alkalmat s a népet kedvetlen irányban befolyásolná, felhívom, hogy hatásköréhez és állásához mértén az illető község lakosait a fák megnyesésének czéljáról igyekezzék felvilágosítani.

Felhívom végül, hogy a kerületéhez tartozó lakóépületek és az azokhoz tartozó beltelkek, illetmény- és csemetekertek, valamint bekerítést igénylő egyéb telkek határait (a mennyiben a viszonyok más bekerítési módot nem követelnek) fokozatosan megfelelően metszett lombfa és lombcserjék eleven sövényével igyekezzék ellátni, mely a mellett, hogy a külső csinnak, a tartósság és könnyű kezelés követelményeinek megfelelő, egyúttal a gazdaságra nézve hasznos madarak számára igen alkalmas fészkelő helyül szolgál.

Budapest, 1907. évi április hó 17-én.

*

A m. kir. földművelésügyi Minister úr a méhészet fejlesztése érdekében a következő rendeletet adta ki:

Értesítem a czímet, hogy a gödöllői állami méhészeti gazdaságban, erdőöröknek a méhtenyésztésben való kiképeztetése végett, f. évi junius hó 2—15-ig méhészeti tanfolyam fog tartatni.

Utasítom a czímet, hogy a kerületében alkalmazott erdőöröknek és erdőszolgáknak figyelmét erre sürgősen hívja fel s közölje velük, hogy a tanfolyamra felve-

Sanyika Gyuri láttára gondolkozóba esett s mikor észrevette, hogy a pufók falusi gyerek az ő négy lábú barátjával játékba akarnak kezdeni nála nélkül, épp mint délelőtt, alább hagyott a büszkeségből, közelebb húzódott az idegenekhez, kik szívesen fogadták. Így köttetett meg az örök hármasszövetség.

Egy negyed óra mulva már nyoma sem volt a szomorúságnak. A szövetséges társak hangos lármája verte fel a kertet, udvart. Bujósdit jászottak, lovagoltak, kocskáztak. Természetesen Gyuri volt a fő szereplő. Lenke néni szíve örömtől repesett, mikor látta, hogy fiacskája sápadt arcán a rózsás pir megjelent.

A multság estig tartott.

Vacsora után a fáradt gyermekek szemei azonnal leragadták s kis ágyacskáikban aludták édesen, mosolyogva a gyermekek édes-nyugodt álmát, játékaik folytatását.

Gyuri hamar átlátta a helyzetet. Észrevette, hogy ő reá most már nincs szükség. Meg aztán eszébe jutott az is, hogy ott künn az erdőben reá kötelesség vár. Hiszen a tulajdonképeni fészek ott van, Pistuka csak egy kiröppenő fióka, de a másik hat fölött is örködni kell. Ő a pásztor, ő vigyázott eddig is, hogy álmuk csendes legyen, ezért nem fontolgatta sokat a dolgot, egyszerűen átugrotta a sövénykerítést, ki a városból s neki vágott toronyirányában az erdőnek, vacsorára haza ért.

dők annak tartama alatt a méhészeti gazdaságban teljes ingyenes ellátást élveznek s közülük azok, akik Gödöllőre a m. kir. államvasútat 7—16. vonalszakaszairól utaznak, vasúti utazási költségmegtérítésben is részesülnek.

Utasítom továbbá a címet, hogy ez iránti javaslatát, — melynek keretében az állami kezelésbe vett községi és egyéb erdőknél alkalmazott erdőőrökre és erdőszolgákra nézve igazolandó, hogy a tanfolyam tartamára a szolgálati szabályzatuk szerint illetékes fórumtól a szükséges szabadságidőt megkapták, legkésőbb f. évi május hó 15-ig terjessze elém, s abban a tanfolyamra jelentkezők nevén kívül azok lakhelyét, utolsó postáját, vármegyéjét és vaspálya-állomását is tüntesse ki.

Budapest, 1907. április hó 18-án.

A magyar királyi erdőőri szakiskolákba való felvételtől.

Több előfizetőnk kérelmére, a m. k. erdőőri szakiskolákra nézve jelenleg fennálló szabályzatnak az iskolába történendő felvételre vonatkozó feltételeket célszerűnek tartjuk az alábbiakban kivonatossan közölni:

2. §. A szakiskolák tanfolyama két évre terjed; a tanulók részint állami ellátás mellett, részint saját költségen vétetnek fel; és pedig mindkét tanfolyamra összesen felvétetik a lipótvárosi szakiskolába 52, a görgény-szentimrei szakiskolába 52, a királyhalmiba 24 és a vadász-erdeibe 40 tanuló.

Nagy szomorúság között találta a háziakat; szóltan volt az egész család. Busan ültek az asztal körül s fájdalmasan tekintettek arra a picziny helyre, mely az asztalnál üresen maradt.

Gyuri vigan járt-kelt a szomorgó társaságban és saját nyelvén vigasztalta őket. Váltig biztatta a kesergőket, hogy hagyjanak fel a szomorkodással, mert Pistuka nem sir, nem fáj neki semmi, boldogan alszik s mosolyog álmában.

De hát hiába, nem értették meg a jó barátot s az étel azon este érintetlenül maradt az erdőőri lakban.

A kis diákok álmát semmi sem zavarta reggelig, míg Lenke néni ki nem zavarta ágyacskáikból.

Gondosan kiöltöztette, megfésülte a csemetéket, megreggeliztette s még annyi időt sem engedett nekik, hogy játszó társukat, Gyurit megkeressék. Kézen fogva vitte őket a girbe-görbe utcákon keresztül az iskolába beiratni.

Pistuka elfogódva lépdelt a néni mellett. Neki minden új és szokatlan volt. A kisebb-nagyobb gyermekek serege, a bácsik — nénik sokasága, kikkel az iskolában találkozott, egészen megkábították a fejét, köztük nem érezte jól magát.

(Folytatása következik.)

3. §. A szakiskolákba belépni kívánók felvétele iránt a m. kir. földmívelésügyi miniszterium határoz; a felvételt kérő folyamodványok minden év július havának tizenötödikéig ezen miniszteriumnál annyival pontosabban beadandók, mert később beérkező folyamodványok tekintetbe nem vétetnek.

4. §. A tanulóul felvétetni kívánók tartoznak kétségtelen hitelességgel kimutatni, hogy:

1. 17 éves életkorukat betöltötték, vagy az intézetbe való belépés napjáig (október hó 8-ik napjáig) betölttek és 35 évesnél nem korosabbak;

2. ép, erős, egészséges, munkához és az időjárás viszontagságaihoz szokott és edzett testalkattal, s különösen jó látó, halló és beszélő képességgel bírnak, mely kellékek igazolására kincstári erdőészeti orvos, honvéd-orvos, vagy vármegyei orvos bizonyítványa szükséges;

3. az elemi iskolákat elvégezték, illetve folyékonyan jól írni, jól olvasni s az elolvasott tárgynak értelmét jól elmondani képesek, s hogy a közönséges négy szám-művelet szerint jól tudnak számolni;

4. erkölcsi magaviseletük jó; mi célból az iskolába való felvételi folyamodvány benyújtása idejéig eltöltött idő alatt tanusított magaviseletükről bizonyítvány felmutatandó;

5. katonai kötelezettségben állanak-e; igenlő esetben kötelesek ezt az erkölcsi bizonyítványt kiállító hatóság által igazoltatni;

6. a folyamodók tartoznak kérelmüket sajátkezüleg írni s abban megmondani, hogy a válasz mely cím alatt, mely utolsó postai állomásra és melyik vármegyébe küldendő;

7. állami ellátás mellett felvétetni kívánók részéről hiteles szegénységi bizonyítvány melléklendő.

5. §. Az előbbi kellékek igazolása alapján az intézetbe felvett és ott megjelenő tanulók testi épsége és egészségi állapota az intézet orvosa, az előbbi §. 3-ik pontjában megjelölt tanulási ismereteik pedig az intézet vezetője által a jelentkezés alkalmával szigorúan felülvizsgáltatnak, s azok, a kiknek testi szervezete hiányos, vagy a kik valamely ragályos avagy az intézeti foglalkozás mellett könnyen nem gyógyítható betegségben szenvednek, vagy ha kellő sikerrel való tanulhatásra elegendő alapismeretekkel nem bírnak, az intézetbe nem fogadtatnak be.

6. §. Azok a tanulók, a kik saját költségükre vétetnek fel, tartoznak az ellátásért és az intézetben való tartózkodás idejére adott ruházatért évenként 330 koronát félévi előleges részletekben fizetni, mihez képest a felveendő tanulók szülői vagy gyámjai királyi közjegyző előtt kiállított okmányokkal igazolni tartoznak, hogy az évi 330 koronányi eltartási költséget a kitűzött időre az iskola vezetőjének kezéhez pontosan lefizetik.

7. §. Az állami ellátás mellett felvett tanulók, illetve azok szülői vagy gyámjai abban az esetben, ha a tanuló az erdőőri szakiskolát a tanfolyam teljes bevégezése előtt

önként elhagyja, vagy a jelen szabályzat 9. §-ában megszabottak meg nem tartásáért, avagy a tanulásban való hanyagságért vagy képtelenségért elbocsáttatik, a reáfordított költségeket, egy évre 330 koronával számítva, az államnak, illetve az országos erdei alapnak megfizetni tartoznak.

8. §. Minden tanuló tartozik annál a szakiskolánál jelentkezni, melybe felvétellett, belépés alkalmával pedig köteles magával hozni 6 inget, 6 alsó nadrágot, 6 zsebkendőt, 10 pár kapcztát vagy harisnyát, egy pár erdőjárásra alkalmas erős bagaria-csizmát, és pedig valamennyit új állapotban.

A rókacsalád irtásáról.

Közlő: **Frantsik József** m. kir. erdőőr.

A kisvad-állománynak egyik réme s legveszedelmesebb ellensége a körmönfont ravaszgáról s ügyes öldöklő vérszomjas természetéről jól ismert vörös bestia: a róka, mely egymagában is megszámlálhatatlan apró vadat pusztít el, hát még akkor, midőn nem ritkán 7—8 darab falánk kölykeinek nemcsak pokoli éhségük csillapítására, illetve kielégítésére, hanem földalatti barlangjukban elrejtett éléskamrájuk dús ellátására, halom számra hordja össze a két vén ravasz a jobbnál-jobb süldő nyúl, fogoly, fáczán s egyéb ily csiklandozó finom vad pecsenyéket.

Mondhatni mesebeli jó dolga van egy ily áldatlan ravasz kompániának, mi abból is kitűnik, hogy a barlang szájánál a legkomikusabb birkozás, ugrádozás és futkározás mellett — jó dolguktól sarkaltatva — ügyes fogócska játék üzéséről sem feledkeznek meg.

Annál rosszabb dolga s veszedelmesebb helyzete van ilyenkor a közelben tanyázó ártatlan apró vadainknak, melyeknek élete ezen éhes férgektől egy pillanatig sem biztos. Ezen sajnálatra méltó védtelen szegény apró vadaink védelmére, illetve az azokat minduntalan veszélyeztető ily gaz család jó módjának minél rövidebb időre szabására s azoknak tűzzel, vassal való irtására első sorban egyedül mi — hivatásos vadászok — vagyunk hivatva.

Azért minden igaz és lelkiismeretes vadásznak már jó előre tudomással kell birnia a pagonyban létező összes rókabarlangokról, melyeket megtekinteni szolgálatának teljesítése közben — ha éppen útjába esik — egy alkalommal sem szabad elmulasztania s meg kell figyelnie, hogy melyek piszkosak, pókhálósak s melyeket kapar, tisztogat s előkészít, — hogy annak idején kénye-kedve szerint válogathasson bennük leendő kölykeinek elhelyezése céljából, a gondos róka mama. Az ily előkészített róka barlangot szorgalmasan szemmel kell tartanunk, különösen május hónapban, mikor már a kis róka kölykek ki-ki járogatnak a barlang szájához sütkérezni.

A rókacsalád lakta barlang igen könnyen felismerhető a barlang szája körül pergett fű és föld csúszkálásról, erről azonban ha a munkához azonnal nem lát-

hatunk csak távolabbról kell meggyőződünk, s nem szabad közvetlen a barlang szájához közeledni, nehogy a vén ravaszok a biztonságban vélt otthonuk elárulását észre vegyék, mert ez esetben egy pillanatig sem késnének más biztosabb lakás után nézni s kölykeiket idejekorán megszőkíteni.

Mielőtt azonban az irtási munkához fognánk, alaposan meg kell győződünk arról, hogy a lakók a barlangban tényleg benn vannak-e még? Ezt legcélszerűbben úgy eszközölhetjük, hogy a barlang előtt hasra feküdve fülünket a lyuk szájához tartjuk s esetleg a mennyre lehet abba bele is bújunk s tenyerünkkel a földet erősen megdöngeljük, mire a lyuk belsejéből nyugtalan mozgolódást és zörgést fogunk hallani. Igen figyelemre méltók továbbá a lyuk belsejében zsaugó legyek is, melyek ott a húsmaradékok kedvéért tartózkodnak s a lakók bent létüket elárulják.

A rókacsalád irtásának több módját ismerjük, többek között az egyszerű kiásást, — az irtásnak ez a módja azonban eltekiintve attól, hogy emberfeletti munkát vesz igénybe, nem célszerű egyrészt azért, mivel a földet csunyán össze-vissza lyukgatjuk és másrészt s leginkább azért, mivel a barlangot egyszer s mindenkorra tönkre tesszük, elpusztítjuk úgyannyira, hogy azt többé róka nem használván, tapasztalatom szerint más esetleg általunk nem ismert helyen keres menedéket — miért is ennek alkalmazását részemről nem ajánlom.

Ennél célszerűbbnek tartom a befüstölést, mely a következőképp történik: Mindenek előtt a fenti mód szerint meggyőződve a rókák bent létéről, alaposan meg kell vizsgálnunk a barlang környékét, hogy a fő be- s kijáraton kívül nincsenek-e még melléklyukak is, melyeket tövisekkel, tuskókkal oly erősen kell becsinálnunk, hogy az sem belülről sem pedig kívülről kikapartható ne legyen.

Ennek elvégeztével a barlang szájától — a lyuk menetének iránya felé — kissé odább a földet leásva egy jó mély katlant készítünk úgy, hogy a lyuk szája annak feneke felé egyik oldalára essék. Most a katlanba tüzet rakunk s azt pár óra hosszáig nagyobb mennyiségű fa elégetésével addig fejlesztjük, míg csak egész nagy tűzzé nem válik s midőn már javában ég, a katlan száját erős rudakkal és karókkal letakarjuk s alaposan beföldeljük úgyannyira, hogy a keletkezett füst mind a katlanban levő nyitott lyuk száján át a barlang belsejébe jusson, s hogy attól a kis rókák megfuladjanak.

Az így befüstölt barlangot egy éjjelen át érintetlenül hagyjuk s csak másnap reggel a beföldelt katlant kibontva, menekülés céljából a barlang esetleg a betömött melléklyukak (ezeket szintén kibontjuk) valamelyikének szájához tódult, s ott megfuladt kis rókákat egy hosszabb gamó segélyével onnét kipiszkáljuk.

Jól lehet, hogy ezen füstölési móddal, — ha csak valamely előre nem látható úton meg nem szökhettek — a kis rókák okvetlen megfuladnak és elpusztulnak, mindazonáltal megeshetik sőt elő is fordul, hogy a kis rókák a lyukak szájától távolabb pusztulnak el s így azokat onnét ki nem vehetjük, mi által nem csekély

munkánk s fáradságunk eredményét — saját megnyugtatólásunkra — szemmel láthatóan szemlélni nem tudjuk.

En — egyik szaktársammal szövetkezve — többnyire ezen írtási módot használtam s őszintén meg kell vallanom, hogy legtöbbször semmi vagy legalább is igen csekély eredményt tudtunk felmutatni mindaddig, míg mult évben főnökünk, az erdőgondnok úr tanácsára a barlang szájának berácsolását s a rókáknak csapó vassal való kifogását meg nem próbáltuk. Mondhatom, hogy ezen móddal várakozáson felüli eredményt értünk el, a mennyiben mindjárt három barlangból 12 kölyök rókát és mindháromnál az anya-rókát sikerült elcsipnünk, anélkül, hogy a kicsinyek közül egy is megmenthette volna irháját.

Ennélfogva ezen a gyakorlati tapasztalatból merített meggyőződésemet folytán a rókacsalád írtásának alább ismertetett módját vélem a legcélszerűbbnek s a legajánlatosabbnak egyrészt azért, mivel hogy a vén ravaszokat is kézre keríthetjük és másrészt azért, hogy a barlangot az eredeti állapotának teljesen megfelelően hagyhatjuk, hogy azt a nőstény róka már a legközelebbi kölykezési időben is minden gyanakodás nélkül választhatja ki otthonául. Igaz ugyan, hogy a kis rókák kifogása hosszabb ideig — néha egy hélig is — eltart, de a végeredménynek — csak különös kivétellel — biztosnak kell lennie, különösen akkor, hogy ha az anya-rókát mihamarabb elpusztítani sikerült. Ugyanis az anya-róka egy pillanatra sem szűnik meg kölykeinek megmentésén fáradozni s ebben addig buzgólkodik, míg ő maga is kelepczébe kerül.

A rókacsalád írtásának ezen úgynevezett »berácsolási« módjánál is éppen úgy járunk el, mint a fentebb említett befűstölési módnál, t. i. a melléklyukakat jó erősen betömjük s esetleg — ha elegendő csapóvassal rendelkezünk — a folyukon kívül még egy használtabb melléklyukat is meghagyunk berácsolás céljából. A berácsolásnak az a célja, hogy a kis rókák a barlangból meg ne szökhessenek s így azokat lassan csapóvasak által kifoghassuk; mit úgy eszközlünk, hogy mindenek előtt a lyuk szájánál és előtte egy darabkán mindkét oldalról a földet függélyes irányban kissé leásva mintegy folyosó félét készítünk s az akörüli többi részt jó szűros tövisekkel sűrűen befedjük azon célból, hogy a vén ravasz kölykeit ott ki ne kaparhassa, hanem inkább rákényszerítsük arra, hogy csak ezen — egy-két csapdával ellátott — folyosón keresztül juthasson a lyuk szájához.

Miután ezzel végeztünk, most a lyukak szájában belülről egy-egy karóhoz erősített s homokkal beszórva teljesen észrevehetetlenné tett csapóvasat állítunk fel s azután a lyuk száját, valamint a folyosó oldalait jó erősen bekarózzuk, keskeny nyílásokat hagyva az egyes karók között, hogy azon át a vén ravasz a kis rókák siránkozó s viszont azok az öreg hívó hangját minél tisztábban hallhassák s esetleg egymást láthassák, hogy így annál hamarabb kelepczébe jussanak. A kölykeinek megmentésén egész éjjelen át szakadatlanul fáradozó s a lyuk szája körül kétségbe esve ide s tova tehetetlenül ugrándozó nőstényróka számára a folyosón szintén

egy vagy két jó erős lánczczal vagy vastagabb sodronnydróttal vastag karóhoz leeresztett csapóvasat állítunk fel gondosan letakarva homokkal, hogy annak ottlétét még csak ne is sejtse az amúgy is folyton gyanakodó vén ravasz állat.

Ezzel aztán minden teendőnket elvégezve, nem marad más dolgunk, mint az, hogy még aznap este a lyuktól távolabb lesbe állunk, hogy esetleg a már roszszat sejtő s a barlangot messziről kerülgető vén ravaszt lelőhessük, mit folytatnunk kell mindaddig, míg az kézre nem kerül, mert csak annak sikerültével lehet biztosan remélnünk a rókacsalád minden egyes tagjának megerősítését.

Másnap hajnalban ismét lesbe állunk egész világos reggelig s ha még akkor sem sikerült volna a vén ravaszt puskacső elé kapni, meg kell tekintenünk az elrácsolott rókabarlangot, hogy mit mivel ott a vén ravasz az éjszaka, vajjon nem próbálgatta-e féltett kölykeit valamiképen kikaparni s esetleg nem kussol-e már ott valamely kint felállított csapda engeszthetetlen vas karmai között? Ne felejtjük el megnézni a lyukban felállított vasakat sem, melyekben biztosan találunk már egy-egy megcsipett kis róka fiókat.

A vén nőstényróka elcsipése után már egészen nyugodtak lehetünk, mivel nem kell attól tartanunk, hogy a rókakölykeket a végtelenségig hű és önfeláldozó anyjuk kikaparja s megszökteti. Most már csak türelemmel kell lennünk s szorgalmasan minden nap kétszer — reggel és este — a vasakat megszemlélve azokból az esetleg megfogott kis rókákat kivesszük s újból gondosan felállítva a lyukat berácsoljuk s azt mindaddig folytatjuk, míg csak egyetlen magját gondoljuk létezni ezen éhetetlen vérszomjas gaz férgeknek. Igen tanácsos legalább egy vasat otthagyni továbbra is, hogy sokszor csak egy-két heti gondolkodás után kölykeinek felkeresésére magát végre rászánó s vörös bundája épségének megóvására nagyon ügyelő legravaszabb kan rókát is esetleg elcsiphessük.

Most van éppen annak ideje, hogy ezen legveszedelmesebb ellenségeinket, fáradsággal járó vadtenyésztésünk sikerének megrontóját a ravasz vörös bestiát üzzük s tűzzel vassal pusztítsuk. Ezért egy alkalmat sem szabad elmulasztanunk s összetett kezekkel tétlenül néznünk, hogy miként fejlődik, nő nagygyá és szaporodik, eldugott zavartalan barlangjában, apró vadunk s a vadászok ezen meghitt gyűlöletes ellensége.

Munkára fel tehát kedves vadásztársak! hisz e munka csöppet sem jár nagy fáradsággal, sőt nagy örömet okoz akkor, ha azt ezen vérszomjas ravasz nemzedék iránt táplált gyűlöletünk érzetével, igaz vadász szenvedélyvel és lelkesedéssel teljesítjük.

Nem fáradságot tehát, hanem sokat érő önmegelégedést s mondhatnám büszkeséget szerzünk magunknak annak tudatával, hogy egy néhány ily gaz féreg családnak elpusztítása által mily jelentékeny szolgálatot tettünk kis vad állományunk szaporítása érdekében s szép Hazánk világra szóló dús vadgazdasága hírnevének ősi dicsőségére.

Hogyan kell a kutyát nevelni?

(K. J.) A kutya helyes nevelése nehéz feladat és csakis az állatok igazi barátjának ajánlható, különben könnyen elveszti türelmét és félbe hagyja, amit elkezdett.

Az újonnan érkezett kutyát, különösen ha még fiatal, előbb szoktassa magához a gazda, verni, szidni nem szabad, sokkal inkább simogatjuk, gyöngéden szólunk hozzá s az első napokban különösen foglalkozunk vele. A verés legyen mindig legutolsó eszköze a kutya nevelésének, mert ez ravaszszá, alattomosá teszi vagy annyira megriasztja, hogy teljesen hasznavehetetlenné válik, utólag már semmi haszna sincs a legszebb bánásmódnak is.

A fiatal kutya megérkezése napján gondoskodni kell arról, hogy meg legyen a maga fekvőhelye, ne legyen sem ajtó, sem ablak közelében, mert akkor minden pillanatban zavarják a járó-kelők, legalkalmasabb erre a szoba valamely sarka; a kutya könnyen hozzászokik helyéhez, csak több alkalommal ismételni kell előtte a parancsszót: Helyre! Azt nem szabad tűrni, hogy a kutya ennek daczára elhagyja fekhelyét, megvárjuk, míg csendesen lefeküdt; ha ezt 10—15-ször megismételjük, a kutya megszokta a parancsot.

Tisztasághoz szoktassuk a szobában tartózkodó kutyát. Míg fiatal, napjában ötször, mikor már fejlett, csupán háromszor kell kivezetni, ha rosszul viselte magát, ott a helyszínén összeszedjük és utána azonnal kivezetjük; amíg meg nem szokta gazdáját és szokástól lehet tartani, zsinegen vezessük.

Az is külön nevelést igényel, hogy ezt akadály nélkül tehesük, amint a zsinéget nyakára kötjük és a kutya makacsodik, nem akar utánunk jönni vagy talán le is ül, ne cibáljuk, de szólítsuk szeretettel a nevének, esetleg csalogassuk valami jó falattal, így könnyebben czélt érünk, mint durvasággal. Ha a kutya már eltűri a zsinéget, engedjük próbaképpen szabadon utánunk jönni; ha elszalad hívjuk vissza, először nem fog reánk hallgatni, de ezért ne büntessük, hanem szólítsuk addig, megállva mellette, míg engedelmeskedik, ekkor simogatással megjutalmazzuk, ha azonban nem engedelmeskedik, ismét zsinegre fogjuk és egy ideig így vezetjük; ekkor megismételjük a próbát addig, amíg engedelmeskedik. A kutya egész nevelésének alapja az, hogy engedelmességre tanítsuk.

Ha le akarjuk ültetni, egyik kezünkkel oly magasra emeljük a zsinéget, hogy két első lábával le nem feket a földre, míg másik kezünkkel hátul lenyomjuk és mindig azt mondjuk neki: »Ülj le!« Ha le akarjuk fektetni, az első két lábánál fogva is lenyomjuk a földre és ezt mondjuk: »Feküdj!« Ezt is addig kell ismételni, míg a kutya engedelmeskedik, minden erőszak nélkül.

Koldulni ne engedjük neki soha, különösen az asztalnál ne adjon neki senki hulladékot, sőt ha kérni, kaparni talál a kutya, azonnal küldjük a helyére és közelébe se jöjjön az étkezőknek. Étkezés után adjunk neki kevés maradékot, de az ne legyen túlságosan fűszeres, sem túlszíros.

Némely kutyafajnak vérében van az éberség, például kívülről valaki kopogtat az ajtón, a gazda pedig a szobában unszolja a kutyát az ugatásra. Ez könnyű feladat, de nehezebb a pákoszkodástól elszoktatni. Amely állatnak ehhez hajlandósága van, igyekezzünk mindig tetten érni és nyomban szigorúan megbüntetni, esetleg próbára tesszük, egyedül hagyjuk valami jó falattal, megfigyeljük és a hejyszinén elpáholjuk.

A rágástól is enyhe büntetéssel, korholással szoktassuk el. A kőborgást sem szabad neki megengedni, de ha rajta csipjük, szidással hazaküldjük, ha azután is megeselekszi, könnyen elverjük. Gyermekeket ne hagyjunk felügyelet nélkül a kutyával, első sorban sok benne az olyan élősdi, mely könnyen átragad az emberre, máskülönben pedig a gyermek ingerkedése teljesen elronthatja, esetleg már elért nevelését tönkre teszi. Ezek főbb vonásokban a kutya nevelésének feltételei.

Lapszemle.

Faszén hasmenés ellen.

(K. T.) A D. F. Z.-ban Zieske egy cikkét olvastuk erre vonatkozólag, amint alább következik: „Az újabb időkben általánosan ismert dolog, hogy a faszén a házi állatok tápláléka közé keverve, azok egészségére igen jó hatással van. Így ha a tyúkoknak ma hasmenésök van, azon legkönnyebben úgy segíthetni, ha az ember táplálékuk közé egy kevés faszénport kever. A szénpor adagolásánál azonban nem kell szorosan bizonyos mennyiséghez ragaszkodnunk, kissé több vagy kevesebb nem árt. Egész bátran szórhatunk a tyúk etető vályukba nagyobb mennyiségű szénport is, hogy azok kényükre használhassák. Ezt akkor is megteszik, ha egészségi állapotuk kedvező, s emésztő szerveik rendben vannak. Ilyenkor a szén nemcsak orvosság, hanem óvoszer is fentnevezett bajok ellen“.

Hathatós szer f férgek ellen.

Féregette bútorzatnak a férgektől való megszabadítására igen jó szer a 100 gr. vízzel felhígított 5 gr. karbolsav. A folyadékot gépolajozó, vagy ecset segítségével belecsepegtetjük a hasadékokba, s ha az eljárást többször ismételjük, úgy nemcsak a rovarokat, hanem azok petéit is sikerül kipisztítanunk. Gyakran azonban nemcsak a bútorok, hanem a házak gerendázata is sokat szenved a férgektől; s ezért az épületfát, mely nem a szabadban használtatik fel, igen jó kénesöchloryd-, rézvitriol-, vagy zinkchloryd-oldattal beecsetelni; ezek közül leggyakrabban használatos a kénesöchloryd. Bútort benzinnel is férgteleníthetünk, amely nemcsak az állatkákat, hanem bábjaikat és petéiket is elpusztítja. A benzin azonban fölötte veszedelmes; az ecsetelés csak nappal történhetik, s a helyiségbe csak akkor szabad gyertyával belépni, ha a benzin szaga már nem érezhető.

A halálfej (Ach. atropos) és a méh.

A halálfej, legnagyobb belföldi lepkénk, bár nem ellensége a méhnek a szó legszorosabb értelmében. Hanem igen is nagy barátja a méhnek. Mít se törődve a ráüzönlő méhek sokaságával, erőszakkal is betör a kasba, a kedvenc csemegéért. A testét fedő chitin pikkely páncélj, melyet a méh fulánkja át nem jár, megóvja őt azok szúrásától, s mivel egy-egy látogatásakor egy kávéskanálnyi mézet is elpusztít, s a békét és rendet a kasokban megzavarja, mégis csak ellensége ő a méhnek.

A csakovai járási vadásztársaság vadőrszemélyzete által 1906-ban ejtett dűvadak és nyert lődjak.

Összesen	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
734	1	1	4	15	5	6	1	2	1	1	1	1
6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
520	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
251	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
182	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
83	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
18	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
64	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
412	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
165	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1118	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
710	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1209	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
626	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
503	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
177	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
54	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
466	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1406	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
54	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Összeállította: báró Rajacsich Vladimír.

Pályázati hirdetés.

A Gróf Draskovich-féle uradalom erdészeténél egy erdészeti segédtszti állás jött üresedésbe, melyre pályázat hirdettetik. Pályázati határidő június 15.

Pályázhatnak olyan erd. szakiskolát végzett egyének, kik katonakötelezettségüknek eleget tettek; a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírják; az erdészeti műszaki szolgálatban, erdőtenyésztés, erdőkihasználás és értékesítésben, vadtenyésztés, óvás és vadászatban, különösen az erdészeti számvitel és irodakezelésben több évi gyakorlattal bírnak.

Évi készpénzfizetés 1600 korona; lakás és fajárandóság. Egy évi megelégedésre végzett szolgálat után 300 korona feljavítással az illető erdészeti számvevővé lesz előléptetve. Az állást július 1-én elfoglalni kell. Sajátkezüleg mindkét nyelven megírt folyamodványok, bizonyítványmásolatokkal felszerelve, melyek vissza nem adatnak, az uradalom erdőhivatalának (Baranya-Sellye) küldendők be.

B.-Sellye, 1907. május 11-én.

Gróf Draskovich Iván
erdőhivatala
Baranya-Sellyén.

E. 34.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye területén állami kezelésbe vett községi és némely más erdő és kopár területek védelménél kettő (2) hatósági erdőőr és két (2) hatósági erdőszolgai állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi bére 360 korona, utazási átalánya 120 korona, tűzifa és legeltetési illetmény váltáság 79 korona 20 fillér és 6 korona irodaátalány, az erdőszolga évi bére 240 korona és 52 korona 80 fillér illetmény váltáság.

Pályázóktól megkívántatik: a magyar állampolgárság, fedhetetlen előélet, legalább 24 éves, de 35 évesnél nem magasabb életkor, ép szellemi és testi erő, az erdőőri állásnál ezen kívül még az erdőőri szakvizsga sikeres letétele, mely adatok hiteles okmányokkal igazolandók.

Kérvények egy koronás bélyeggel ellátva és sajátkezüleg írva 1907. év május hó 31-ig a székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz adandók be.

Elkésztett kérvények figyelembe nem fognak vétetni. Székelyudvarhelyen, 1907. évi május hó 2-án.

E. 29.

M. kir. állami erdőhivatal.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott m. kir. erdőhivatal a kerületében előléptetés folytán üresedésbe jövő II-od osztályú erdőaltiszti (erdőőri), I-ső és II-od osztályú erdőlegényi állásokra pályázatot hirdet.

A II-od osztályú altiszti állással 600 kor. fizetés és 100 kor. személyi pótlék, azonkívül természetbeni lakás illetve szabályszerű lakpénz és egyéb rendszeresített illetmények, az erdőlegényi állásokkal az I-ső osztályban 500, a II-ik osztályban 400 korona évi szegődménybér, természetbeni lakás vagy szabályszerű lakpénz és a rendszeresített mellékilletmények járnak. Az erdőlegényi állások ideiglenes jellegűek.

Az altiszti állásra pályázók az 1878. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előírt képzettségükről kiállított bizonyítvánnyal, az erdőlegényi állásra pályázók és az államerdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ép és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket, kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvéd-törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, életkoruk és illetőségüket igazoló keresztlevéllel (anyakönyvi kivonattal), végzett tanulmányaikat, hadkötelezettségi viszonyukat, családi állapotukat és fedhetlen előéletüket, végül eddigi szolgálatukat és annak eredményét, valamint a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes bírását igazoló hiteles okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényüket folyó évi május hó végéig az alulírott erdőhivatalhoz nyújtják be.

Bustyaházán, 1907. évi május hó 6-án.

Magy. kir. erdőhivatal.

E. 32.

A Selmeczbányai m. kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola Rektora.

956. szám.

Pályázat.

A selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola erdészeti földmérési tanszékénél újonnan rendszeresített évi ötszáz (500) korona fizetéssel, egy száz (100) korona fizetés természetével bíró személyi pótlékkal, egyszázhusz (120) korona lakáspénzzel s hatvan (60) korona lakáspénzpótlékkal, továbbá hatvan (60) korona ruhailletményrel és husz (20) ürköbméter tűzifajárandósággal javadalmazott szolgálai állásra ezennel pályázat hirdettetik.

A pályázni óhajtokat felhivom, hogy sajátkezüleg irt, családi s utónevüket, honosságukat, életkorukat, családi állapotukat, megszakítás nélküli előéletüket, nyelv és egyéb ismereteiket, valamint erkölcsi magaviseletüket igazoló hiteles okmányokkal s végül egészségi állapotukat s erős testalkatukat igazoló hatósági orvos által kiállított bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényüket — ha állami szolgálatban állanak, felettes hatóságuk — különben pedig az illető törvényhatóság főispánja, illetve polgármestere útján a m. kir. bányászati és erdészeti főiskola rektoránál f. évi június hó 15-éig nyujtsák be.

Elkésetten érkezett vagy kellően nem okmányolt kérvények figyelembe nem vétetnek. — A kinevezés ideiglenes. A véglegesítés a teljes megelégedésre teljesített egy évi próbaszolgálat után fog megtörténni.

A pályázatra bocsátott állásra az igazolvánnyal ellátott kiszolgált katonai altisztek, az 1873. é. II. t.-cz értelmében elsőbbségi igényvel bírnak.

Selmeczbányán, 1907. évi május hó 10-én.

A főiskola ezidőszerinti rektora:

E. 33.

Herrmann.

Tordai m. kir. állami erdőhivatal.

260. szám.

1907. Pályázati hirdetmény.

Torda-Aranyos vármegye területén az állami kezelésbe vett községi erdők védelménél két III. oszt. járási erdőőri állomásra pályázat nyittatik.

Illetmények: 400 k. évi fizetés, 60 k. lakpénz, a felvinczei járásban 200, a toroczkozi járásban 100 k. lótarási átalány.

Kérvények folyó évi június hó 15-ig a m. kir. állami erdőhivatalhoz benyújtandók.

A kérvényhez a) erdőőri szakvizsga, b) születési, c) orvosi, d) szolgálati bizonyítvány eredetiben, vagy hiteles másolatban csatolandó.

Az orvosi bizonyítványban a jó beszélő, látó és halló képesség igazolandó.

Torda, 1907. május hó 7-én.

Ercsényi Béla

m. kir. erdőtanácsos.

E. 31. 1-2.

Vadászó cserkészfegyver

(Manlicher-rendszer)

Ny. 30. (1-3)

ötlövetű, jó karban, eladó 110 koronáért.

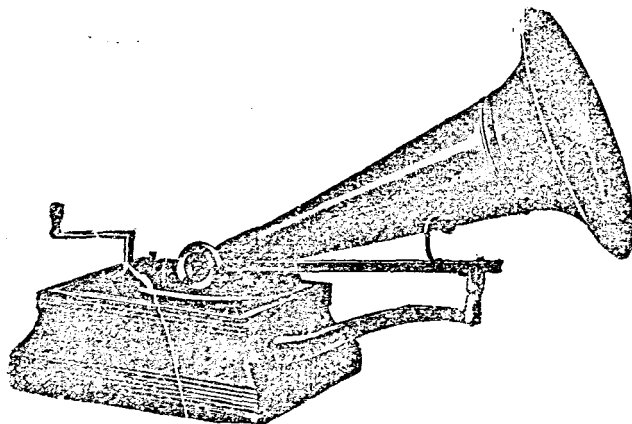
Czím: **Luzenszky István, Mór** (Fehér megye)

A vadász-vizsla.

Gyakorlati útmutató a vizsla nevelés-, tanítás-, használat- és gyógykezeléshez.

Második kiadás.

Ára 1 kor. 50 f. a szerzőnél: **Stark Dezső** főerdész, Drávatamási (Somogy m.) E. 19. 5-*

Ny. 21. 5-24

Eredeti Grammophonok

angyal védjeggyel a legjobbak!

Orizkedjék az ember utánzatoktól, melyek csak kellemtelenséget okoznak.

Eredeti grammophonok 45 kor.-tól feljebb, legjobb minőségben kaphatók.

Nagy választék lemezekben, havonként új felvételek.

Egy és két oldalon bejátszott lemezek. — Régi, használt lemezek kicseréltetnek.

A Deutsche Grammophon A.-G. egyedüli képviselője Temesvár részére:

KECSKEMÉTI SÁNDOR

látszerész, villamos műszaki telep, nikkelező intézet
Temesvár-Belváros, (Agrár-palota).

Gyümölcsfa-csemetékkel nagyban

faiskolák létesítésére, gazdasági egyesületeknek nagy mennyiségben, jól és jutányosan szolgálhatok.

Nagyobb szükségleteknél különleges árajánlatokkal készségesen szolgálók. — Készlet 1 éves átültetetlen és 2 éves átültetett:

több $\frac{1}{2}$ milliónál **alma** — valódi vadalma

közel $\frac{1}{2}$ millió **körte** — vadkörte

cca. $\frac{1}{4}$ » **birs** — dugványcsemeték

100.000 drb kajszin, mandula és őszibarack. — Készletben

gesztenye és gleditschiafák ezerszámba.

Árjegyzék, dúsan illusztrált, kívánságra ingyen.

Ny. 2. 10-*

cca. $\frac{1}{4}$ millió **Mariannaszilva** — dugványok

» $\frac{1}{4}$ » **Myrabolana** és **szilva**

» $\frac{1}{4}$ » **Meggy** és **cseresznye**

vannak továbbá nagy mennyiségben sorfák, különösen

Mühle Vilmos, faiskolák,

cs. és kir. udvari szállító

Temesvár.

SCHERTER TIVADAR

előbb PAUSENBERGER

VASKERESKEDÉS

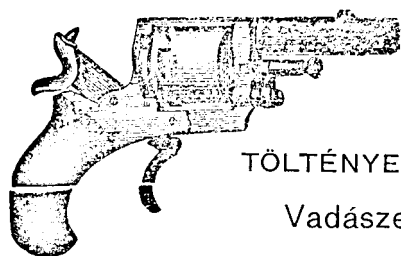
Temesvár-Belváros,

Hunyadi- és Jenő herceg-utca sarkán.

Telefon 499.

Legnagyobb választék Vadász-, Madár- és Flaubert-fegyverekben, Forgópisztolyok, Browning-ismétlő

pisztolyok, Flaubert-pisztolyok.

AMERIKAI
LÉGFEGYVEREK

TÖLTÉNYEK és SERÉT

Vadászeszközök.

Ny. 5. 10—*

KOLARITS NÁNDOR

Első délmagyarországi egyenruházati intézete
és férfiruha műterme

TEMESVÁROTT

szállít legjobb **egyenruhát,**
egyenruházati cikkeket és polgári ruhát
előnyös feltételek mellett.

Ny. 4. 10—12

SORFÁK.

Erősebb fákbani nagyobb szükségletnél speciális ajánlattal állok szolgálatra, — különösen

Acer, Gesztenye, Gleditschia, Fraxinus, Maclura, Quercus, telt Crataegus, Robinia
stbi-ből.

Mühle Vilmos, faiskolák,
cs. és kir. udvari szállító

Temesvár.

Ny. 3. 10—*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BLUM ÉS TÁRSA

ELSŐRANGU EGYENRUHÁZATI INTÉZET

BUDAPEST IV, Kossuth Lajos-utca 14/16. sz.

Mesteri szabású, izlésteljes csinos kiállítású
erdészeti és erdő altiszti egyenruhák

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Ezen lap előfizetői által nálunk rendelt cikkek számlaösszegéből 1 1/2 %-ot adunk át a fentebb tervezett erdőaltiszti alap javára.

Hivatalos úton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a betekintheő számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

Polgári ruhák

a legújabb francia- és angol-dívat szerint, szinte jutányos árban készíttetnek. Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. — Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel:

BLUM ÉS TÁRSA

Szerb kir. udvari szállítók,

ő cs. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságú földmivelésügyi Minisztérium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha szállítói.

Az »Országos Erdészeti Egyesület« rendes tagjai.

E. 6. 10—*